

## PHÒNG GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

THÀNH PHỐ NAM ĐỊNH

## ĐỀ KIỂM TRA ĐÁNH GIÁ NĂNG LỰC

TUYỂN SINH VÀO LỚP 6 TRƯỜNG THCS TRẦN ĐĂNG NINH

NĂM HỌC 2020-2021

BÀI 2 – MÔN TIẾNG VIỆT

(Thời gian làm bài: 60 phút)

**I. Đọc hiểu (2 điểm)****Đọc đoạn văn sau và ghi lại chữ cái trước câu trả lời đúng vào bài làm**

Mùa thu, vạt hoa cúc dại cũng nở bung hai bên đường. Những bông hoa cúc xinh xinh dịu dàng, lung linh như từng tia nắng nhỏ. Thăm cỏ may thì tím biếc đến nôn nao. Hoa cỏ may quần quýt từng bước chân, theo tận vào lớp học. Tiếng đọc bài ngân nga vang ra ngoài cửa lớp, khiến chú chim sâu đang nghiêng chiếc đầu nhỏ xinh tìm sâu trong lá cũng lách rích hót theo. Giọt nắng sớm mai như vô tình đậu lên trang vở mới, bừng sáng lung linh những ước mơ.

(Theo Huỳnh Thị Thu Hương)

**Câu 1:** Mùa thu, những bông hoa cúc có gì đẹp?

- A. Nở bung hai bên đường
- B. Xinh xinh dịu dàng, lung linh như từng tia nắng nhỏ
- C. Tím biếc đến nôn nao
- D. Bừng sáng lung linh những ước mơ

**Câu 2:** Dòng nào sau đây chỉ gồm các từ láy?

- A. Dịu dàng, lung linh, tím biếc, nôn nao, ngân nga
- B. Dịu dàng, lung linh, bình minh, nôn nao, ngân nga
- C. Dịu dàng, lung linh, nôn nao, quần quýt, lách rích
- D. Dịu dàng, lung linh, nôn nao, ngân nga, ước mơ

**Câu 3:** Hai câu sau được liên kết với nhau bằng cách nào?

“Thăm cỏ may thì tím biếc đến nôn nao. Hoa cỏ may quần quýt từng bước chân, theo tận vào lớp học.”

- A. Thay thế từ ngữ
- B. Dùng từ ngữ nói
- C. Lặp từ ngữ
- D. Lặp từ và thay thế từ ngữ

**Câu 4:** Từ “đậu” trong câu “Giọt nắng sớm mai như vô tình đậu lên trang vở mới.” và từ “đậu” trong câu “Hạt đậu này mầm, ngơ ngác đón chào mùa xuân.” có quan hệ với nhau như thế nào?

- A. Đó là hai từ trái nghĩa
- B. Đó là hai từ đồng nghĩa
- C. Đó là một từ nhiều nghĩa
- D. Đó là hai từ đồng âm

**II. Tự luận (8 điểm)**

**Câu 1: Cảm thụ văn học (3 điểm)**

Đọc đoạn thơ

*Quê hương là bàn tay mẹ  
Dịu dàng hái lá mồng tơi  
Bát canh ngọt ngào tỏa khói  
Sau chiều tan học mưa rơi.*

*Quê hương mỗi người đều có  
Vừa khi mở mắt chào đời  
Quê hương là dòng sữa mẹ  
Thơm thơm giọt xuống bên nôi.*

**(Quê hương - Đỗ Trung Quân)**

Trình bày cảm nhận của em về đoạn thơ trên.

**Câu 2. Tập làm văn (5 điểm)**

Khu rừng Mùa Xuân đang bình yên, bỗng bệnh dịch kéo đến khiến cuộc sống của các loài vật nơi đây bị đảo lộn. Chú Nhím co mình trong hang, không dám ra ngoài. Nhà Cáo vội vàng tìm cách thoát thân. Lão Khỉ vẫn nhớn nhoe, coi thường tất cả... Riêng bác Gấu già, người gắn bó lâu năm nhất với khu rừng, lại trầm ngâm suy nghĩ...

Bằng trí tưởng tượng của mình, em hãy kể tiếp câu chuyện trên.

----- Hết -----

## HƯỚNG DẪN GIẢI CHI TIẾT

**I. Đọc hiểu**

**Câu 1:** Mùa thu, những bông hoa cúc có gì đẹp?

- A. Nở bung hai bên đường
- B. Xinh xinh dịu dàng, lung linh như từng tia nắng nhỏ
- C. Tím biếc đến nôn nao
- D. Bùng sáng lung linh những ước mơ

**Phương pháp giải:**

Em đọc câu thứ hai để chọn đáp án đúng.

**Lời giải chi tiết:**

Mùa thu, những bông hoa cúc xinh xinh dịu dàng, lung linh như từng tia nắng nhỏ.

**Đáp án B.**

**Câu 2:** Dòng nào sau đây chỉ gồm các từ láy?

- A. Dịu dàng, lung linh, tím biếc, nôn nao, ngân nga
- B. Dịu dàng, lung linh, bình minh, nôn nao, ngân nga
- C. Dịu dàng, lung linh, nôn nao, quán quýt, lách rích
- D. Dịu dàng, lung linh, nôn nao, ngân nga, ước mơ

**Phương pháp giải:**

Em nhớ lại đặc điểm của từ láy.

**Lời giải chi tiết:**

Câu A có từ “tím biếc” là từ ghép.

Câu B có từ “bình minh” là từ ghép.

Câu D có từ “ước mơ” là từ ghép.

Dòng chỉ gồm các từ láy là dịu dàng, lung linh, nôn nao, quán quýt, lách rích.

**Đáp án C.**

**Câu 3:** Hai câu sau được liên kết với nhau bằng cách nào?

*“Thảm cỏ may thì tím biếc đến nôn nao. Hoa cỏ may quán quýt từng bước chân, theo tận vào lớp học.”*

- A. Thay thế từ ngữ
- B. Dùng từ ngữ nối
- C. Lặp từ ngữ
- D. Lặp từ và thay thế từ ngữ

**Phương pháp giải:**

Em nhớ lại các cách liên kết câu.

**Lời giải chi tiết:**

Hai câu sau được liên kết với nhau bằng cách lặp từ ngữ "hoa cỏ may".

**Đáp án C.**

**Câu 4:** Từ “đậu” trong câu “Giọt nắng sớm mai như vô tình đậu lên trang vở mới.” và từ “đậu” trong câu “Hạt đậu này mầm, ngơ ngác đón chào mùa xuân.” có quan hệ với nhau như thế nào?

- A. Đó là hai từ trái nghĩa
- B. Đó là hai từ đồng nghĩa
- C. Đó là một từ nhiều nghĩa
- D. Đó là hai từ đồng âm

**Phương pháp giải:**

Em giải nghĩa hai từ "đậu" và so sánh nghĩa với nhau.

**Lời giải chi tiết:**

Từ “đậu” trong hai câu văn trên có quan hệ phát âm giống nhau nhưng nghĩa khác nhau.

Từ “đậu” trong “đậu lên trang vở”: mang nghĩa đỗ lại tại một vị trí nào đó.

Từ “hạt đậu”: chỉ tên một loại hạt.

→ Hai từ trên là hai từ đồng âm.

**Đáp án D.**

**II. Tự luận**

**Câu 1: Cảm thụ văn học**

Đọc đoạn thơ

*Quê hương là bàn tay mẹ  
Dịu dàng hái lá mồng tơi  
Bát canh ngọt ngào tỏa khói  
Sau chiều tan học mưa rơi.*

*Quê hương mỗi người đều có  
Vừa khi mở mắt chào đời  
Quê hương là dòng sữa mẹ  
Thơm thơm giọt xuống bên nôi.*

**(Quê hương - Đỗ Trung Quân)**

Trình bày cảm nhận của em về đoạn thơ trên.

**Phương pháp giải:**

Em xác định nội dung và hình thức của đoạn văn:

**- Hình thức:**

- + Đoạn văn khoảng 10-12 câu
- + Trình bày mạch lạc, không mắc lỗi chính tả, không mắc lỗi diễn đạt.

**- Nội dung:**

**a. Mở đầu:** Giới thiệu tác giả, tác phẩm, ấn tượng ban đầu của em về đoạn thơ.

**b. Triển khai:**

- + Cảm nhận đoạn thơ thông qua từ ngữ và hình ảnh:
- Tác giả đã khắc họa nên hình ảnh quê hương đầy gần gũi, chan chứa yêu thương qua hình ảnh của người mẹ “bàn tay mẹ”, “dòng sữa mẹ”. Hình ảnh đó tạo nên được sự gần gũi, thân thương tạo nên khái niệm về quê hương không còn trừu tượng mà đã trở nên hết sức cụ thể.

· Quê hương được gọi lên từ những điều bình dị thân thuộc nhất “bát canh ngon ngọt” “buổi chiều tan học mưa rơi”.

=> Nhấn mạnh rằng trong mỗi một con người ai cũng có cội nguồn, ai cũng có quê hương, đó chính là nơi mình được sinh ra và được nuôi dưỡng.

+ Cảm nhận đoạn thơ qua các biện pháp nghệ thuật: Biện pháp tu từ so sánh được sử dụng trong bài thơ “*Quê hương là bàn tay mẹ, quê hương là dòng sữa mẹ*” giúp cho câu thơ trở nên sinh động, hấp dẫn, giàu sức gợi hình, gợi cảm đồng thời khiến cho hình ảnh về quê hương trở nên cụ thể, dễ hiểu, dễ hình dung.

**c. Kết thúc:** Rút ra thông điệp và khẳng định lại cảm xúc về đoạn thơ.

### Lời giải chi tiết:

Bài tham khảo:

Bài thơ “Quê hương” đã để lại cho em nhiều ấn tượng sâu sắc. Đầu tiên, thi sĩ đã đề cập đến một đề tài vô cùng quen thuộc đó là đề tài về “Quê hương” nhưng trong cách khắc họa của Đỗ Trung Quân, hình ảnh quê hương hiện lên hết sức sinh động và giàu sức gợi cảm. Đoạn thơ trong bài đã để lại trong em nhiều cảm xúc sâu lắng. Tác giả đã miêu tả quê hương qua những hình ảnh thân thương như “*bàn tay mẹ dịu dàng hái lá mồng tơi*”, bát canh nóng hổi tỏa khói sau mỗi chiều tan học. Những hình ảnh ấy khiến em liên tưởng đến chính mái nhà của mình, nơi có mẹ chờ với bữa cơm ấm áp. Câu thơ “*Sau chiều tan học mưa rơi*” gợi ra một không gian rất đỗi bình dị và gần gũi, nơi ký ức tuổi thơ được lưu giữ. Đặc biệt, hình ảnh “*dòng sữa mẹ thơm giọt xuống bên nôi*” khiến em cảm nhận sâu sắc rằng quê hương không chỉ là nơi chôn nhau cắt rốn, mà còn là tình mẹ, là những năm tháng đầu đời được yêu thương, che chở. Qua những hình ảnh đó, tác giả đã thể hiện tình cảm quê hương gắn liền với tình mẫu tử thiêng liêng. Ngôn ngữ thơ mộc mạc, trong sáng cùng với nhịp thơ nhẹ nhàng, cùng với cách gieo vần “ơi” đã làm tăng thêm cảm xúc cho người đọc. Đoạn thơ giúp em hiểu rằng, yêu quê hương không phải là điều gì to lớn mà bắt đầu từ chính tình yêu dành cho mẹ, cho gia đình. Em rất yêu đoạn thơ này và thầm biết ơn những điều bình dị đã nuôi dưỡng tâm hồn mình.

### Câu 2. Tập làm văn

Khu rừng Mùa Xuân đang bình yên, bỗng bệnh dịch kéo đến khiến cuộc sống của các loài vật nơi đây bị đảo lộn. Chú Nhím co mình trong hang, không dám ra ngoài. Nhà Cáo vội vàng tìm cách thoát thân. Lão Khỉ vẫn nhớn nhoe, coi thường tất cả... Riêng bác Gấu già, người gắn bó lâu năm nhất với khu rừng, lại trầm ngâm suy nghĩ...

Bằng trí tưởng tượng của mình, em hãy kể tiếp câu chuyện trên.

### Phương pháp giải:

Em lập dàn ý cho bài văn:

#### a. Mở bài:

- Dẫn lại hoàn cảnh: khu rừng Mùa Xuân đang yên bình thì bệnh dịch kéo đến.
- Giới thiệu sơ nét phản ứng của các loài: Nhím sợ hãi, Cáo bỏ chạy, Khỉ chủ quan, Gấu già suy nghĩ.

#### b. Thân bài:

- Hành động của bác Gấu già:

- + Triệu tập cuộc họp các loài vật (dưới gốc cây cổ thụ).
- + Nêu rõ tác hại của dịch bệnh, kêu gọi đoàn kết - giữ gìn vệ sinh, không hoảng loạn, không chủ quan.
- Phản ứng các con vật:
  - + Nhím vẫn sợ, Cáo ngập ngừng, Lão Khi cười nhạo.
  - + Nhưng sau vài ngày, dịch lan nhanh, nhiều con vật bị ốm (trong đó có cả Khi).
- Sự thay đổi:
  - + Các loài vật nhận ra lời bác Gấu đúng.
  - + Mọi người cùng nhau: làm khẩu trang lá cây, lập trạm y tế, chia nhau thức ăn, chăm sóc người bệnh.
  - + Bác Gấu làm gương: tự tay chăm sóc Lão Khi.
- Kết quả:
  - + Dịch bệnh dần được đẩy lùi, khu rừng lại yên bình.
  - + Các con vật yêu thương nhau hơn, đoàn kết hơn.

### c. Kết bài:

- Khu rừng Mùa Xuân trở lại trong lành, ấm áp.
- Bài học: cần đoàn kết, không hoảng loạn hay chủ quan khi gặp nguy hiểm. Hãy nghe lời người có kinh nghiệm và sống có trách nhiệm.

### Lời giải chi tiết:

Bài tham khảo:

Khu rừng Mùa Xuân đang sống những ngày bình yên, hạnh phúc thì một hôm, một cơn bệnh lạ bất ngờ kéo đến. Cây cối bắt đầu héo úa, một vài con vật ho khan, sốt nhẹ. Cả khu rừng hoang mang. Chú Nhím thì co mình trong hang, run rẩy không dám bước ra ngoài. Nhà Cáo thì vội vàng thu dọn đồ đạc, tính rời khỏi khu rừng. Lão Khi thì vẫn leo trèo khắp nơi, vừa cười vừa nói: “Dịch với chả bệnh! Chuyện vặt thôi mà!”. Riêng bác Gấu già, người từng chứng kiến nhiều biến cố trong rừng, vẫn bình tĩnh trầm ngâm.

Sáng hôm sau, bác Gấu già gõ mõ tre, gọi các con vật đến gốc cây cổ thụ để họp. Bác nghiêm giọng: “Dịch bệnh lần này rất nguy hiểm. Chúng ta phải cùng nhau vượt qua. Ai cũng có trách nhiệm, không được hoảng loạn hay chủ quan.” Bác dặn mọi người đeo khẩu trang lá cây, không tụ tập đông, và giữ gìn vệ sinh nơi ở. Nhiều con vật còn cười nhạo, lão Khi thì lắc đầu bỏ đi.

Nhưng chỉ vài ngày sau, bệnh lây lan. Lão Khi bắt đầu mệt mỏi, ho sù sụ. Một vài con sóc và chim chích cũng bị sốt. Lúc đó, mọi người mới bàng hoàng. Bác Gấu không trách ai, chỉ lặng lẽ lấy lá thuốc, đun nước, chăm sóc từng con một. Thấy vậy, Nhím và Cáo cũng ra giúp đỡ. Các loài vật cùng nhau làm khẩu trang, chia nhau thức ăn, dựng lán y tế dưới tán cây già. Ai nấy đều ý thức và sống chan hòa hơn.

Chẳng bao lâu, bệnh dịch được đẩy lùi. Khu rừng lại rộn tiếng chim hót, lá cây xanh mướt như chưa từng có chuyện gì xảy ra. Các con vật vui mừng, biết ơn bác Gấu già. Từ đó, chúng sống đoàn kết, yêu thương và luôn lắng nghe lời khuyên đúng đắn. Khu rừng Mùa Xuân lại trở thành mái nhà ấm áp của muôn loài.